

Advies

*Proefproject hoger beroepsonderwijs:
Ontwikkelen van beroepscompetentieprofielen voor nieuwe opleidingen HBO*

Inhoud

Samenvatting	3
Advies	4
1. Situering adviesvraag	4
2. Voorstel beroepscompetentieprofielen.....	4
3. Motivering.....	5

Samenvatting

De SERV stelt in een eerste fase 4 beroepscompetentieprofielen voor in het kader van de proefprojecten voor de nieuwe opleidingen HBO.

- Fitnessbegeleider (kappersbedrijf, schoonheidszorgen en fitness)
- Dispatcher (internationale handel)
- Tandartsassistent (mondzorg)
- Ploegbaas schilder en decoratie (bouw)

Al deze voorstellen werden gemotiveerd door de betreffende sector(en), er bestaat geen opleiding in het regulier onderwijs voor de voorgestelde beroepen en alle sectoren hebben al contacten met het onderwijs. Er bestaat voor deze beroepen een paritair akkoord tussen de betrokken sociale partners.

Voor 3 van de 4 voorstellen zijn er al beroepscompetentieprofielen beschikbaar, namelijk voor de fitnessbegeleider, de tandartsassistent en de dispatcher. Het beroepscompetentieprofiel voor de 'ploegbaas schilder en decoratie' zal klaar zijn tegen eind maart 2008.

Over drie andere beroepen, de 'operationeel manager distributiesector', de 'polyvalent medewerker grafimedia (binnendienst)' en een beroep in het kader van 'herstelling zware voertuigen' lopen nog besprekingen om met de sociale partners van diverse sectoren een akkoord te bereiken. Daarom stelt de SERV een fasering voor. Deze beroepscompetentieprofielen zullen, onder voorbehoud van paritair akkoord, in een tweede fase afgerond worden.

Advies

1. Situering adviesvraag

De Minister van onderwijs, vorming en werk heeft aan de SERV gevraagd – bij brief van 23 oktober 2007 – 5 beroepscompetentieprofielen voor te stellen die als basis zouden kunnen dienen om vorm te geven aan nieuwe opleidingen in het hoger beroepsonderwijs. Indien het om beroepen gaat waarvoor nog geen beroepscompetentieprofiel bestaat, zullen deze tegen eind maart 2008 opgesteld moeten worden.

Deze adviesvraag sluit aan bij het advies over de discussienota "Treden naar succes, werk en leren". Het hoger beroepsonderwijs in het Vlaamse onderwijs – oktober 2007.

2. Voorstel beroepscompetentieprofielen

In de brief van de Minister zijn de volgende criteria opgenomen: het moet gaan om beroepscompetentieprofielen waarvoor momenteel geen opleidingen in het onderwijs bestaan, waar één of meerdere sectoren nood aan hebben en waarvoor een beroepenstructuur bestaat.

Bijkomend heeft de SERV ook de haalbaarheid van de projecten en de kans op succes ervan als criterium opgenomen. Dit betekent concreet dat de SERV erop heeft gelet dat de sectoren zich willen engageren om intensief mee te werken, om een beroepscompetentieprofiel op te stellen tegen maart 2008, maar ook voor het vervolgtraject met onderwijs, waarbij de SERV niet meer betrokken zal zijn. Daarom is het van belang dat de betrokken sectoren al contacten met onderwijs hebben opgebouwd waarop ze zullen kunnen terugvallen.

Alle voorstellen van de sociale partners werden gescreend aan de hand van de bovengenoemde criteria. Gezien de dringendheid van het advies werd de voorrang gegeven aan de meest geëngageerde voorstellen.

In totaal voldoen momenteel 4 beroepen aan de criteria. Ze werden dus geselecteerd.

- Fitnessbegeleider (kappersbedrijf, schoonheidszorgen en fitness)
- Dispatcher (internationale handel)
- Tandarstassistent (mondzorg)
- Ploegbaas schilder en decoratie (bouw)

Al deze voorstellen werden gemotiveerd door de betreffende sector(en), er bestaat geen opleiding in het regulier onderwijs voor de voorgestelde beroepen en alle sectoren hebben al contacten met het onderwijs. Er bestaat voor deze beroepen een paritair akkoord tussen de betrokken sociale partners.

Voor de sectoren mondzorg en internationale handel zijn geen beroepenstructuren beschikbaar. De beroepenstructuur van het 'Kappersbedrijf, schoonheidszorgen en fitness' werd nog niet definitief gelegitimeerd. De sociale partners zijn van mening dat dit echter geen reden mag zijn om de voorstellen te weigeren. Ook zonder beroepenstructuur is de inschaling in de zogenaamde HBO-niveaus 4 en 5 mogelijk.

Voor 3 van de 4 voorstellen zijn er al beroepscompetentieprofielen beschikbaar, namelijk voor de fitnessbegeleider, de tandarstassistent en de dispatcher. Het beroepscompetentieprofiel van de 'ploegbaas schilder en decoratie' zal tegen einde maart 2008 klaar zijn.

Over drie andere beroepen, de operationeel manager distributiesector en de polyvalent medewerker grafimedia (binnendienst) en een beroep in het kader van 'herstelling zware voertuigen' lopen nog gesprekken om met de sociale partners van diverse sectoren een akkoord te bereiken. Vermits er pas met de ontwikkeling van de beroepscompetentieprofielen kan gestart worden nadat er een paritair akkoord bestaat, stellen de sociale partners een fasering voor. Deze beroepscompetentieprofielen zullen, onder voorbehoud van een paritair akkoord, in een tweede fase aan de Minister overgemaakt worden.

3. Motivering

De nood aan een opleiding in het HBO voor de geselecteerde beroepen werd door de betrokken sectoren aangetoond:

Fitnessbegeleider

- *Omschrijving van het beroep:* De fitnessbegeleider begeleidt de fitnessbeoefenaars. Hij maakt oefenschema's op, voert fitnesstesten uit en geeft individueel uitleg bij het juist en veilig oefenen met o.a. gebruik van materiaal en toestellen. Hij zet mensen aan tot een gezonde levenswijze door middel van regelmatige beweging en evenwichtige voeding. Hij past de juiste lesgeeftechniek toe voor de verschillende activiteiten (naargelang kracht, lenigheid, uithouding, doelgroep).
- *Motivatie:* Ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de recente invoering van een opleiding tot personal trainer op bachelor niveau wijzen op de behoefte aan een kwalificatieniveau en een opleiding tot fitness begeleider tussen het secundair en het hoger onderwijs. Dit kan zorgen voor een continuüm aan arbeidsmarktgerichte kwalificaties die momenteel ontbreken om enerzijds tot een duurzame tewerkstelling te komen in de sector en anderzijds om doorgroeimogelijkheden binnen de sector te faciliteren.

Op dit ogenblik wordt in de sector voor het profiel van fitness begeleider vaak gerekruteerd uit jongvolwassenen die het hoger onderwijs hebben verlaten zonder een effectieve kwalificatie en bijgevolg niet beschikken over een arbeidsmarktgerichte finaliteit.

Met het oog op een gestructureerde doorstroom van leerlingen uit het secundair onderwijs naar de arbeidsmarkt of een verkort leertraject binnen een professionele/academische bachelor prospecteert de sector naar een mogelijke invoering van een opleiding sport op het niveau hoger beroepsonderwijs (HBO). In dit verband werd reeds gezocht naar een partnerschap waarin alle betrokken onderwijsniveaus en de sector zijn vertegenwoordigd. Het uiteindelijke doel van het vooropgestelde partnerschap en de invoering van een opleiding op het niveau HBO is te komen tot een duidelijke opleiding -en certificeringsstructuur die compatibel is met zowel de Vlaamse als de Europese kwalificatie structuur voor alle binnen de sector erkende beroepsprofielen (fitness begeleider, groepsfitness begeleider, personal trainer, club manager, fitnessuitbater).

Dispatcher

- *Omschrijving van het beroep:* De dispatcher maakt een planning op om de verschillende opdrachten te verdelen over de beschikbare chauffeurs en vrachtwagens/trailers. In de loop van de dag past hij de planning aan waar nodig. De dispatcher staat in voor het doorgeven van de planning en de benodigde documenten aan de chauffeurs en het magazijn. Hij volgt daarnaast het transport op en zorgt voor de praktische afspraken met de klant. Dispatchers zijn in de eerste plaats werkzaam in transportfirma's die vervoer over de weg organiseren, maar daarnaast vinden zij ook tewerkstelling in het lucht-spoorvervoer.
- *Motivatie:* De bedrijven in de internationale handel kampen in bijna alle geledingen met een tekort aan goed opgeleide bedienden. Ook de dispatcher is een kansenberoep. Een opleiding voor de dispatcher zou tegemoet kunnen komen aan de vraag van de sector naar kwalitatief goed opgeleide dispatchers.

Tandartsassistent

- *Omschrijving van het beroep:* De tandartsassistent biedt ondersteuning bij de voorbereiding, uitvoering en afronding van een behandeling zodat de tandarts de behandeling efficiënter kan uitvoeren, de stoeltijd van de patiënt verkort en de organisatie binnen de tandartspraktijk vlot verloopt.
- *Motivatie:* Door een groeiende vraag naar tandheelkundige verzorging en een dalend aantal zorgverleners komt de uitvoering van de mondzorg in de toekomst in het gedrang. Om een optimale benutting van de goed opgeleide tandartsen te verwezenlijken is het aangewezen om hen in de eerste plaats in te zetten voor het klinisch werk en hen te ontlasten van toekomstige taken. Een uitbreiding van het aantal tandartsassistenten zou aan deze behoefte invulling kunnen geven.
Op dit moment bestaat er in Vlaanderen een vraag naar geschoolde hulpkrachten in de tandartspraktijken. Er bestaat nog geen opleiding in het reguliere onderwijs. De huidige VDAB-opleiding is bovendien te beperkt in de tijd. Er is dus nood aan een verlengde opleiding met meer ruimte voor training, interactieve werkvormen, individuele studie en toetsing.

Ploegbaas schilder en decoratie

- *Omschrijving van het beroep:* De ploegbaas schilder en decoratie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de opdracht en stuurt zijn ploeg aan. Hij toont zijn arbeiders hoe het werk uitgevoerd moet worden. Hij beoordeelt op de werf welke de geschikte applicatie is in functie van de ondergrond. Zelf werkt hij met zijn ploeg mee om de uitvoering zo optimaal mogelijk te verzorgen. De ploegbaas staat ook in voor de samenwerking en het overleg met de diverse bouwactoren. Van de ploegbaas wordt verder verwacht dat hij zijn functie gemotiveerd uitoefent, zodat hij deze positieve houding uitstraalt naar zijn ploeg. De ploegbaas is bereid zich bij te scholen.
- *Motivatie:* Na overleg binnen de bevoegde sectorcommissie van de SERV, schuiven de sociale partners van de bouw het beroep van Ploegbaas Schilder en Decoratie naar voor. Deze aanvraag kan onderbouwd worden vanuit de evolutie die de schilderssector de jongste decennia heeft meegemaakt op diverse domeinen.
 - **Bedrijfsorganisatorisch:** De sector kent een verschuiving van eenmanszaken naar KMO-schildersbedrijven. Dit heeft tot gevolg dat waar vroeger de zaakvoerder mee actief op de werf was, nu een van de werknemers de verantwoordelijkheid over de ploeg neemt.
 - **Technisch:** Het belang van de ondergrond in de schildersprojecten. Door de evolutie in het bouwproces is de ondergrond waarop een schildersbedrijf actief is veel diverser dan vroeger. Het is erg belangrijk om in functie van de ondergrond een geschikte applicatie te hanteren. Hierdoor zijn zowel de producten waarmee men werkt uitgebreid alsook de technieken die men hanteert. De beoordeling hiervan dient op de werf te gebeuren. Dit is de verantwoordelijkheid van de ploegbaas. Daarnaast is nog steeds de basiskennis, de andere technische competenties eigen aan het beroep van schilder-decorateur, vereist.
 - **Bouwproces:** Naast het feitelijke bouwproces, zijn er vele andere aspecten die een invloed op het uitvoeren van schilderwerken hebben. Onder meer de samenwerking met andere aannemers, de veiligheid tijdens de werkzaamheden, het milieuaspect zijn erg belangrijk. Het betreft het concept van de bouwteams: meer samenwerking vraagt om meer overleg tussen de diverse bouwactoren. Dit is een opdracht van de ploegbaas en vereist dan ook de nodige competenties.
 - **Restauratiewerkzaamheden:** Een aantal bedrijven voeren ook restauratiewerkzaamheden uit. Meer en meer vragen opdrachtgevende besturen dat de uitvoering gebeurt onder begeleiding van een hoger gediplomeerde medewerker. Slechts een aantal bedrijven hebben een dergelijke persoon in dienst.

Op dit ogenblik bestaat er geen opleiding in het regulier onderwijs die inspeelt op deze gewijzigde behoeftes. Eerder liet het Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid, het sectoraal opleidingsfonds van de bouwsector, in samenwerking met de Academie voor KMO al onderzoek voeren naar de haalbaarheid van een nieuw opleidingsniveau dat nauw aansluit bij wat nu door de minister omschreven wordt als Hoger Beroepsonderwijs. De resultaten van de bevraging bij de jongeren geven aan dat er zich onder de jongeren met een diploma van ASO en van TSO zeker een potentiële nieuwe instroom zou kunnen bevinden.